

Mi marad?

Baranyai Levente *Nemzeti Art Land* című kiállítása

Deák Erika Galéria, 2017. I. 15-ig

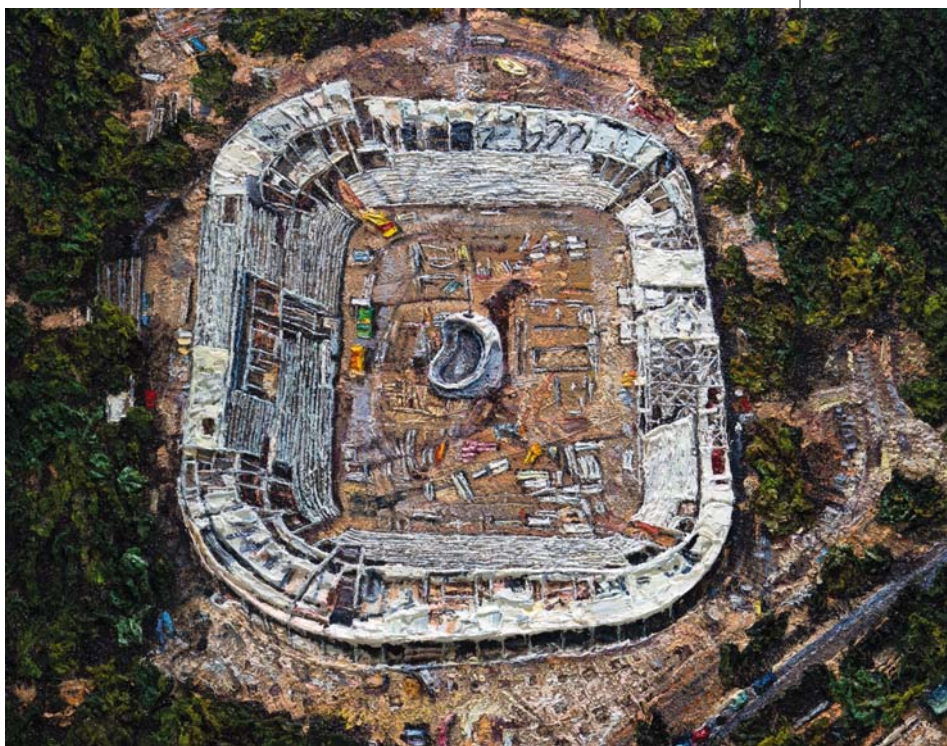
HEMRIK LÁSZLÓ

Baranyai Levente Nemzeti Art Land című kiállítása intenzív és maradandó élményt jelent – bizonyos megszorításokkal, de erről egy kicsit később. Baranyai Levente ebben az anyagában is a hatásosan működő, aprólékosan kidolgozott művészi formanyelvét alkalmazza. Megmaradtak az esztétikai paraméterek, nem változott az eszközhasználat, az anyag felvitelének módja, a festék dús, sűrű, majdnem folyékony jelenléte, a ragyogó színek, a széles panoráma, a madártávlat, az ízlésesen strukturált tájképlátvány. És mindehhez társul a civilizációs és kulturális problémák (képi) felvetése. Emelkedünk a földtől, és rácsodálkozunk bolygónk törekeny értékeire, s közben értékelhetjük azokat a negatív tendenciákat, melyek az épített és természeti környezetben következtek be vagy fognak bekövetkezni a közeljövőben.

Hogy dekódoljuk a képi üzenetet, elég a látvány, mivel az önmagáért beszél. Jelen esetünkben – két kivétellel – budapesti és vidéki tájak „mondják” a magukét, tájak, melyeket böszme stadionok, stadionkráterek turbóznak fel és le. Budapest Stadionburggá, az alcsúti aréna pedig mindent elnyelni kész üreggé, pöcegödörre lesz a képeken. A konklúzió világos: a magyar stadionépítési láz túlzó, értelmetlen és szárnalmas. Köztudott, bár egy külföldi számára nyilván kevésbé, hogy a beruházások legfőbb szorgalmazója maga a miniszterelnök. De Baranyai mintha nem bízott volna eléggé képei erejében – pedig biztosíthatjuk ennek ellenkezőjéről –, és explicit nyelvi eszközökkel, részben a képcímekkel – *Nemzeti illemhely Stadionburgban, Viktoár kori lelet* stb., – részben a festmények oldalára írt további kommentekkel – Orbanescu Stadion, Arénák köbén nemzeti csocsó... stb. – igyekezett megtámogatni azokat. Képzavar, de az erős mondatok megcsikordulnak a festői

felületeken, és disszonáns, kellemetlen hatást keltenek. Én úgy érzem, nem talál egymásra Baranyai művészetének emelkedettsége (benne a kritikai üzenettel) és az explicit szövegszerűség.

A cikk szerzője szereti a futballt. Sőt azt kell, hogy mondja, lenyűgözik a megalomán stadionok, miként az ókori amfiteátrumok. Óriási élmény volt két éve ezelőtt a világ legjobbja látni a Camp Nouban. Mivel a Barca ellenfele az andalúziai kiscsapat, az Almeira volt, „mindössze” hetvenhétezeren szurkoltak az aszimmetrikus, gigászi üstben. A Camp Nou az 50-es évek közepén épült, miután a publikum kinőtte a „csak” hatvanezer embert befogadni képes Camp de les Cortsot. Ezt figyelembe véve és látva a mai magyar labdarúgás állapotát, a stadionépítési ambíciókat magam is irracionálisnak, oktalannak, sőt egyenesen cinikusnak gondolom.

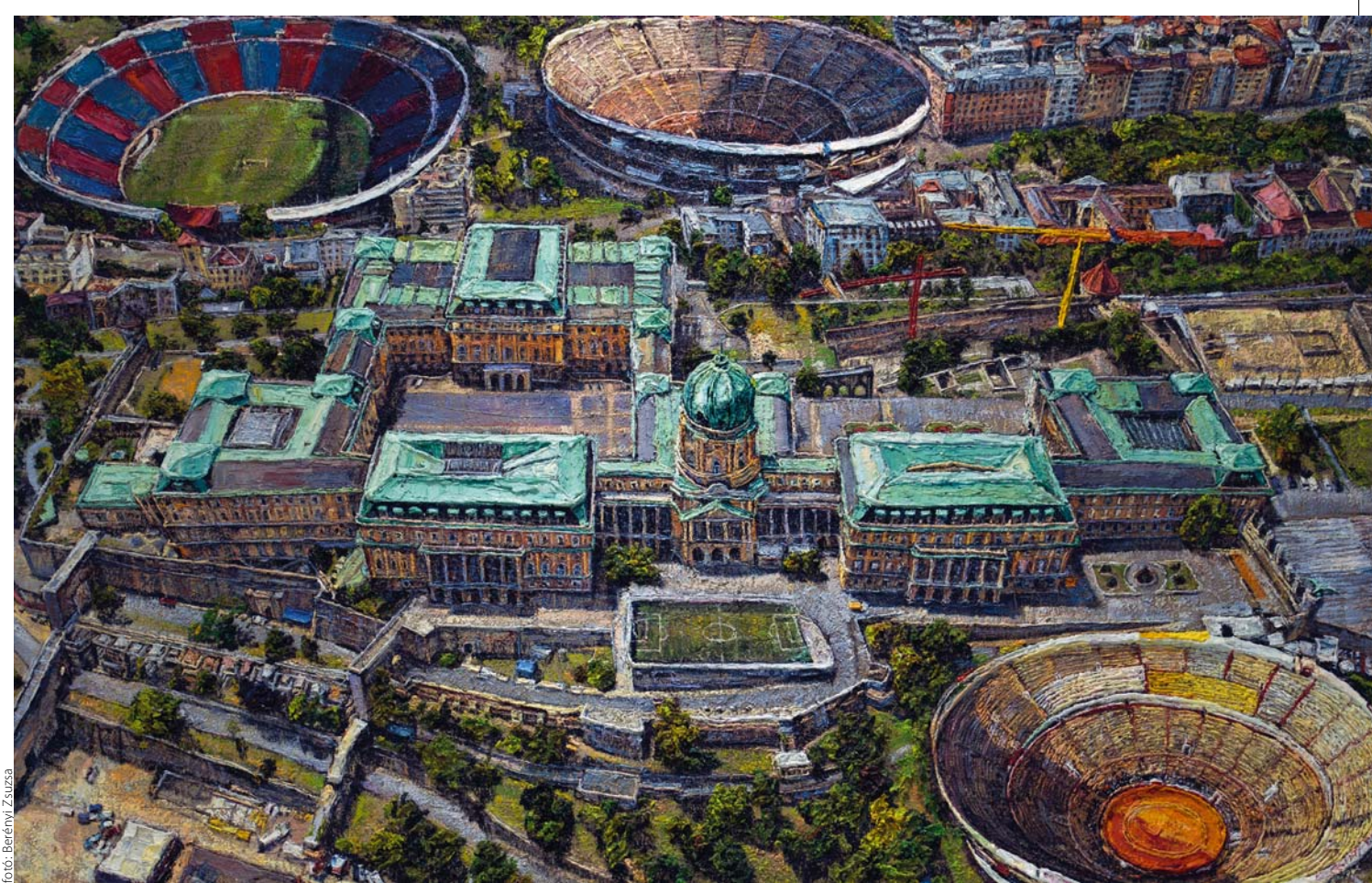

Fotó: Berényi Zsuzsa

BARANYAI LEVENTE:
Viktoár kori lelet, 2016,
olaj, vászon, 95x120 cm

Intenzív és erős élményt nyújt a kiállítás, de nem kerülhető meg az a mozzanat, amely ambivalens érzéseket kelt bennem. Az ambivalencia a pazar festészeti látvány és a lényegében direkt politikai deklaráció együtállásából adódik. Azt gondolom, hogy egy Baranyai-kép ezt nem bírja el, de nem is szorul rá a kép nominációjára.

Mindezt azért vettem közbe, hogy jelezzem, a Baranyai Levente által megcélzott jelenséggyűtteshez való viszonyunktól függetlenül kelt ambivalens érzéseket a kép és a szöveg együttállása. Úgy vélem, a művész civil énje kért és kapott teret magának az esztétikai szférába, de ott mintha idegenül mozogna. Ellentmond nekem, ugyanakkor engem igazol Marshall MacLuhan kijelentése, miszerint a művészet az, amit büntetlenül megtehetsz. (Ja, jut

fotó: Berényi Zsuzsa

eszembe: mi is a politika?) Miért is ne tehetné meg Baranyai, ha úgy látja jónak, hogy képein politikai nyilatkozatokat tegyen, de vajon adekvát-e ez a gesztus művészetének eddig fejleményeivel?

Pedig „némán” is nagyon erőteljes tud lenni ez a művészet. Elég, ha arra gondolok, milyen határozott nyomtétkot ad a magyar tematikának az egzotikus, távol-keleti városokat, közösségi hálózatokat felidéző két alkotás. A művész ezzel egymástól akár több ezer kilométerre végbe menő történések közötti bonyolult összefüggések rendszerére mutat rá. Hová tart a civilizációt eszkábáló és a kultúrát megálmódó ember?

A *Szodoma Hongkongban* című képen a hírhedt Kowloon Walled City látjuk. Fénykorában ez volt a világ legsűrűbben lakott területe. A bűn mennyországává nőtte ki magát, virágzott benne a drogkereskedelem és a prostitúció, s közben a britek és a kínaiak bábáskodtak fölötte. A kép mementő, mivel 1994-ben lebontották a városzörnyet, s helyére egy gyönyörű park került. Bontás és teremtés. A *Free Tibet!* című festmény is a bontást előlegezi meg, de a teremtés hozadéká nélkül. A képen a Serthar Larung Gar Buddhista Akadémiát és az őt körülvevő aprócska szerzetesi faházak tömegét látjuk. De ez a hely nem a bűn

fotó: Berényi Zsuzsa

melegágya, ellenkezőleg, az itt élő populáció az emberiség élő lelkiismerete. Ám mit sem zavarja ez a kínai kormányt, 2017-ben körmönfont rendeletekre hivatkozva tesz kísérletet a hit városának felszámolására. Nem elbont, elpusztít. Büntetlenül megteheti? S mi marad utána? Egy kínai őrbódé? Mi marad utánunk? A stadionok? Vagy ezek a képek?

BARANYAI LEVENTE:
Nemzeti illemhely
Stadionburgban, 2015,
olaj, vásznon, 140x220 cm

BARANYAI LEVENTE:
Szodoma Hongkongban, 2016,
olaj, vásznon, 146x201 cm

